

	Naam kleuter Geboortedatum Datum	
<p>Basiscompetenties</p> <p>COMMUNICEREN</p> <p>De kleuter staat open voor hulp van juf bij ... De kleuter imiteert andere kleuters bij ... De kleuter vertelt aan andere kleuters hoe hij ...</p> <p>CREËREN</p> <p>De kleuter schakelt andere kleuters in om ... De kleuter gebruikt een eigen manier om ... De kleuter probeert verschillende manieren uit om ...</p> <p>KENNEN</p> <p>De kleuter weet ... De kleuter kent het verschil ... De kleuter begrijpt wat je bedoelt met de afspraken ...</p> <p>KUNNEN</p> <p>De kleuter is voldoende communicatievaardig om ... De kleuter is mondig genoeg om ... De kleuter begrijpt de taal voldoende om ...</p> <p>GENIETEN</p> <p>De kleuter is tevreden dat hij ... De kleuter toont trots dat hij ... De kleuter kan genieten van ...</p> <p>DURVEN</p> <p>De kleuter durft alleen ... De kleuter zoekt contact met ... De kleuter durft komen zeggen ...</p> <p>WILLEN</p> <p>De kleuter wil zelf ... De kleuter aanvaardt hulp om ... De kleuter wil proberen om ...</p>		<p>Voorbeelden</p> <p>... het verwoorden van een vraag ... zingen of versjes opzeggen ... iets doet</p> <p>... iets te vragen ... iets uit te drukken ... duidelijk te maken wat hij wil</p> <p>... hoe hij iets kan vragen ... tussen de schooltaal en zijn thuistaal ... tijdens het kringgesprek</p> <p>... te vragen wat hij wil ... verbaal voor zichzelf op te komen ... mondelinge opdrachten te begrijpen</p> <p>... iets kan vertellen ... een letter van zijn naam herkent ... liedjes, versjes en rijmpjes</p> <p>... iets aan een andere juf gaan vragen ... de andere kleuters in de klas ... hoe hij zich voelt</p> <p>... iets schrijven bij zijn tekening ... lettertjes te 'lezen' ... zijn naam te schrijven</p>
		+/-

Basiscompetenties	Voorbeelden	+/-
<p>COMMUNICEREN</p> <p>De kleuter schakelt andere kleuters in om ... De kleuter begrijpt wat de leerkracht zegt ... De kleuter vraagt aan andere kleuters of aan de leerkracht ...</p>	<p>iets te vragen in de schooltaal wat hij niet begrijpt</p>	
<p>CREËREN</p> <p>De kleuter gebruikt een eigen manier om ... De kleuter probeert verschillende manieren uit om ... De kleuter beantwoordt een vraag ...</p>	<p>iets uit te drukken duidelijk te maken wat hij wil in woordzinnen</p>	
<p>KENNEN</p> <p>De kleuter weet ... De kleuter beseft dat er een verschil is ... De kleuter begrijpt de niet-verbale boodschappen ...</p>	<p>dat hij hulp mag vragen tussen het Nederlands en zijn thuistaal die in de klas gebruikt worden</p>	
<p>KUNNEN</p> <p>De kleuter begrijpt voldoende Nederlands om ... De kleuter kan een voorwerp of een gebeurtenis ... De kleuter kan individueel of in kleine kring ...</p>	<p>een concrete opdracht te begrijpen beschrijven met Nederlandse woorden iets vertellen</p>	
<p>GENIËTEN</p> <p>De kleuter is fier dat hij ... De kleuter geniet van ... De kleuter volgt gedreven de aanwijzingen op om ...</p>	<p>een antwoord kan geven een verhaal dat voorgelezen wordt woorden bij te leren</p>	
<p>DURVEN</p> <p>De kleuter durft ... De kleuter gaat op zoek naar ...</p> <p>De kleuter durft ...</p>	<p>iets vragen aan andere kleuters contacten met kleuters die een andere taal spreken dan de zijne zeggen dat hij iets niet begrijpt</p>	
<p>WILLEN</p> <p>De kleuter wil zelf ... De kleuter aanvaardt hulp om ... De kleuter wil proberen om ...</p>	<p>proberen te verwoorden wat hij wil Nederlands te leren te vertellen in de kring</p>	

1. Boekoriëntatie

- 1.1. Kinderen begrijpen dat illustraties en tekst samen een verhaal vertellen.
- 1.2. Ze weten dat boeken worden gelezen van voor naar achter, bladzijden van boven naar beneden en regels van links naar rechts.
- 1.3. Ze weten dat verhalen een opbouw hebben.
- 1.4. Ze kunnen aan de hand van de omslag van een boek de inhoud van het boek al enigszins voorspellen.
- 1.5. Kinderen weten dat je vragen over een boek kunt stellen. Deze vragen helpen je om goed naar het verhaal te luisteren en te letten op de illustraties.

2. Verhaalbegrip

- 2.1. Kinderen begrijpen de taal van voorleesboeken. Ze zijn in staat om conclusies te trekken naar aanleiding van een voorgelezen verhaal. Halverwege kunnen ze voorspellingen doen over het verdere verloop van het verhaal.
- 2.2. Kinderen weten dat de meeste verhalen zijn opgebouwd uit een situatieschets en een episode. Een situatieschets geeft informatie over de hoofdpersonen, de plaats en tijd van handeling. In een episode doet zich een bepaald probleem voor dat vervolgens wordt opgelost.
- 2.3. Kinderen kunnen een voorgelezen verhaal naspelen, terwijl de leerkracht vertelt.
- 2.4. Kinderen kunnen een voorgelezen verhaal navertellen, aanvankelijk met steun van illustraties.
- 2.5. Kinderen kunnen een voorgelezen verhaal navertellen zonder gebruik te hoeven maken van illustraties.

3. Functies van geschreven taal

- 3.1. Kinderen weten dat geschreven taalproducten zoals briefjes, brieven, boeken en tijdschriften een communicatief doel hebben.
- 3.2. Kinderen weten dat symbolen zoals logo's en pictogrammen verwijzen naar taalhandelingen.
- 3.3. Kinderen zijn zich bewust van het permanente karakter van geschreven taal.
- 3.4. Kinderen weten dat tekenen en tekens produceren mogelijkheden bieden tot communicatie.
- 3.5. Kinderen weten wanneer er sprake is van de taalhandelingen 'lezen' en 'schrijven'. Ze kennen het onderscheid tussen 'lezen' en 'schrijven'.

4. Relatie tussen gesproken en geschreven taal

- 4.1. Kinderen weten dat gesproken woorden kunnen worden vastgelegd, op papier en met audio/visuele middelen.
- 4.2. Kinderen weten dat geschreven woorden kunnen worden uitgesproken.
- 4.3. Kinderen kunnen woorden als globale eenheden lezen en schrijven. Voorbeelden: de eigen naam en namen van voor het kind belangrijke personen/dingen, logo's en merknamen.

3 Expertisecentrum Nederlands (1999), *Tussendoelen Beginnende Geletterdheid*.

5. Taalbewustzijn

- 5.1. Kinderen kunnen woorden in zinnen onderscheiden.
- 5.2. Kinderen kunnen onderscheid maken tussen de vorm en betekenis van woorden.
- 5.3. Kinderen kunnen woorden in klankgroepen verdelen zoals bij kin-der-wa-gen.
- 5.4. Kinderen kunnen reageren op en spelen met bepaalde klankpatronen in woorden; eerst door eindrijm ("Pan rijmt op Jan") en later met behulp van beginrijm ("Kees en Kim beginnen allebei met k").
- 5.5. Kinderen kunnen fonemen als de kleinste klankeenheden in woorden onderscheiden, zoals bij p-e-n.

6. Alfabetisch principe

- 6.1. Kinderen ontdekken dat woorden zijn opgebouwd uit klanken en dat letters met die klanken corresponderen en leggen de foneem-grafeemkoppeling.
- 6.2. Kinderen kunnen door de foneem-grafeemkoppeling woorden die ze nog niet eerder hebben gezien, lezen en schrijven.

7. Functioneel 'schrijven' en 'lezen'

- 7.1. Kinderen schrijven functionele teksten, zoals lijstjes, briefjes, opschriften en verhaaltjes.
- 7.2. Kinderen lezen zelfstandig prentenboeken en eigen en andermans teksten.

8. Technisch lezen en schrijven, start

- 8.1. Kinderen kennen de meeste letters; ze kunnen de letters fonetisch benoemen.
- 8.2. Kinderen kunnen klankzuivere (km-,mk- en mkm-) woorden ontsleutelen zonder eerst de afzonderlijke letters te verklanken.
- 8.3. Kinderen kunnen klankzuivere woorden schrijven.

9. Technisch lezen en schrijven, vervolg

- 9.1. Kinderen lezen en spellen klankzuivere woorden (van het type mmkm, mkmm en mmkmm).
- 9.2. Kinderen lezen korte woorden met afwijkende spellingpatronen en meerlettergrepige woorden.
- 9.3. Kinderen maken gebruik van een breed scala van woordidentificatietechnieken.
- 9.4. Kinderen herkennen woorden steeds meer automatisch.

10. Begrijpend lezen en schrijven

- 10.1. Kinderen tonen belangstelling voor verhalende en informatieve teksten en boeken en zijn ook gemotiveerd die zelfstandig te lezen.
- 10.2. Kinderen begrijpen eenvoudige verhalende en informatieve teksten.
Kinderen gebruiken geschreven taal als een communicatiemiddel.

Basiscompetenties	Voorbeelden	+/-
<p>COMMUNICEREN</p> <p>De kleuter gebruikt tekeningen ... De kleuter tekent zelf f... De kleuter vertelt jou ...</p>	<p>... om een boodschap over te brengen. ... krullen of "letters" bij zijn werkjes. ... wat zijn tekening betekent, moet voorstellen.</p>	
<p>CREËREN</p> <p>De kleuter schrijft ... De kleuter "schrijft" ... De kleuter "leest" ...</p>	<p>... zijn eigen naam. ... een briefje, een boodschappenlijstje een boek voor aan andere kleuters</p>	
<p>KENNEN</p> <p>De kleuter weet ... De kleuter herkent ...</p> <p>De kleuter begrijpt ...</p>	<p>... welke letters in zijn naam voorkomen ... letters van zijn eigen naam in andere woorden ... dat je met een briefje een boodschap kan overbrengen.</p>	
<p>KUNNEN</p> <p>De kleuter is ... De kleuter voelt ...</p> <p>De kleuter kan ...</p>	<p>... fier op zijn "schrijfsels" ... zich bekwaam om letters en cijfers na te 'schrijven' ... korte woordbeelden zoals 'vis' herkennen in spelletjes of prentenboeken</p>	
<p>GENIETEN</p> <p>De kleuter is tevreden dat hij ...</p> <p>De kleuter toont trots dat hij ...</p> <p>De kleuter volgt gedreven de aanwijzingen op om ...</p>	<p>... weet hoe hij een geschreven letter moet uitspreken ... letters uit de naam van andere kleuters kent. ... woordjes na te stempelen</p>	
<p>DURVEN</p> <p>De kleuter durft ... De kleuter gaat op zoek naar ... De kleuter durft ...</p>	<p>... proberen om een woord te lezen ... manieren om te 'schrijven' ... vragen om hulp bij het 'lezen' en 'schrijven'</p>	
<p>WILLEN</p> <p>De kleuter wil zelf ... De kleuter aanvaardt hulp om ... De kleuter wil proberen om ...</p>	<p>... rijmwoordjes zoeken ... woordjes na te schrijven ... woorden te herkennen</p>	